

ONESQA Strategic Plan

แผนกลยุทธ์ สมศ.
2564-2566

บทสรุปผู้บริหาร

แผนกลยุทธ์ (พ.ศ.2564-2566)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จึงตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2543 โดยมีพันธกิจหลักคือ 1) พัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายนอก 2) พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์การประเมินภายนอก 3) พัฒนาฝึกอบรมและให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก และกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก 4) ประเมินผลการจัดการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะกับสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อยกระดับมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพรอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548) เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สถานศึกษา รอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) เพื่อให้การรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้มาตรฐานคุณภาพหรือไม่ รอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) มุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ อัตลักษณ์ ผู้เรียน เอกลักษณ์สถานศึกษา รอบสี่เป็นการประเมินระดับสถานศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก เน้นการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา หากแต่การดำเนินงานที่ผ่านมา สมศ. ยังมีประเด็นที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องผู้ประเมินในมิติคุณภาพและปริมาณ ไปจนถึงผลผลิตของการดำเนินงานตามภารกิจหลักนั้นยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาน้อย และการดำเนินงานในปัจจุบันยังไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้

การดำเนินงานในระดับนานาชาตินั้น สมศ. มีบทบาทในการเป็นกรรมการบริหารเครือข่ายประกันคุณภาพของอาเซียน (ASEAN Quality Assurance Network: AQAN)

และเป็นหนึ่งในสี่ประเทศที่ได้รับการรับรองจาก AQAN ว่ามีการดำเนินงานเป็นไปตามกรอบการประกันคุณภาพของอาเซียน ส่วนความคาดหวังภายในประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติระบุไว้ชัดเจนว่า “ต้องพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยแยกออกจากระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน”

นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานคือการปฏิวัติในยุคอุตสาหกรรม (Industrial Revolution 4.0) มีผลกระทบที่ชัดเจนต่อการจัดการศึกษาและส่งผลกระทบต่อการประกันคุณภาพ คือ 1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่กับงาน QA เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การประมวลผลผ่านแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์ม การจัดการฐานข้อมูลและการรายงานผลการประเมิน 2) เกิดการทำงานร่วมกับหน่วยประเมินที่ได้รับการยอมรับ 3) การใช้ข้อมูลด้านคุณวุฒิตามระดับผลการเรียนรู้ ทักษะและความสามารถ ข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพ และการจ้างงาน การรับรอง การยอมรับ การเคลื่อนย้ายผู้เรียนและผลการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงไปสู่ทักษะการทำงาน 4) การสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของสถาบัน อุตสาหกรรมและการศึกษาข้ามพรมแดนและการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประเมิน

ในปัจจุบันสถานการณ์ Covid-19 ได้กลายเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาให้องค์กรต่าง ๆ ต้องมีการปรับเปลี่ยนการทำงานที่รวดเร็วยิ่งขึ้น สมศ. จึงต้องมีการทบทวนกลยุทธ์ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์โดยปรับปรุงระบบการทำงานให้

เป็นดิจิทัล มีการเชื่อมโยงข้อมูลการทำงานกับส่วนราชการ
อย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ รวมไปถึง
จนถึงการทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบบร่วมมือกัน
ทำงาน (Collaboration) ทั้งในและต่างประเทศ ด้วย

มาตรฐานการทำงานที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากล
และสื่อสารผลลัพธ์และผลกระทบไปยังส่วนราชการและ
สาธารณชนในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการยกระดับ
คุณภาพการศึกษาต่อไป

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	2
1. กรอบการวางแผนกลยุทธ์ สมศ.	
1.1. ประเด็นหลักในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ สมศ. (Scenario)	4
1.2. เป้าหมายที่ต้องการการบรรลุ (Goals)	6
2. บริบททางยุทธศาสตร์	
2.1. มุมมองในระดับโลก (Global Perspective)	7
2.2. มุมมองในระดับภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Perspective)	10
2.3. มุมมองในระดับประเทศ (National Perspective)	12
3. ลักษณะสำคัญของ สมศ.	
3.1. ลักษณะสำคัญของ สมศ. (Organizational Profile)	17
3.2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ สมศ. (SWOT Analysis)	20
4. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของ สมศ.	
4.1. วิสัยทัศน์ พันธกิจและค่านิยม (Vision, Mission & Value)	22
4.2. กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย (Strategy, Indicator & Target)	23

1. กรอบการวางแผนกลยุทธ์ สมศ.

การวางแผนกลยุทธ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ปี 2564- 2566 กำหนดขึ้นภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและท้าทาย อีกทั้งได้คำนึงถึงบริบทของการประกันคุณภาพจากเครือข่ายในระดับสากลต่าง ๆ เช่น The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education: INQAAHE, The European Association for Quality Assurance in Higher Education: ENQA, The Asia-Pacific Quality Network: APQN, The ASEAN Quality Assurance Network: AQAN เป็นต้น ซึ่งได้นำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนกลยุทธ์ของ สมศ. นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญอื่น ๆ ที่นำมาพิจารณาประกอบการวางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ บริบทและความหลากหลายของสถานศึกษา การคำนึงถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ (Key stakeholders) การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศและการสร้างความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อขับเคลื่อนให้ สมศ. เป็นกลไกที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศ

ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ

ในการกำหนดแผนกลยุทธ์ของ สมศ. ยังได้พิจารณาถึงความสอดคล้องกับนโยบายและแผนงานที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) แผนการปฏิรูปประเทศ (พ.ศ. 2561-2565) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) และแผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงศึกษาธิการ

ประเด็นหลักในการวางแผนกลยุทธ์ สมศ. (Scenario)

1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs) ทั้ง 17 เป้าหมาย (Goals) 169 เป้าประสงค์ (Targets) ซึ่งจะเริ่มต้นใช้ในปี พ.ศ. 2558 - 2573 (ค.ศ. 2015 - ค.ศ. 2030) ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ไว้ในเป้าหมายที่ 4 (SDG4) ซึ่งระบุว่า “สร้างหลักประกัน ให้การศึกษามีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน (Ensure Inclusive and Quality Education For All and Promote Lifelong Learning)”

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

SDG4 – Quality Education

Net primary enrollment rate (%)	98.1	2009	●	●
Lower secondary completion rate (%)	78.4	2017	●	↓
Literacy rate (% of population aged 15 to 24)	98.1	2018	●	●

SDGs report 2020

- บริบทของความสอดคล้องกับเครือข่ายการประกันคุณภาพของโลก ซึ่งจะพิจารณาถึงมาตรฐานและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance Agency: EQAA) ในบริบทของสังคมโลก ได้แก่ 1) แนวทางการประกันคุณภาพของเครือข่ายนานาชาติ ด้านการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา (The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education: INQAAHE) 2) แนวทางการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาของสหภาพยุโรป (The European Association for Quality Assurance in Higher Education: ENQA) 3) แนวทางการประกันคุณภาพของเครือข่ายเอเชียแปซิฟิก (The Asia-Pacific Quality Network: APQN) 4) กรอบการประกันคุณภาพอาเซียน (ASEAN Quality Assurance Framework: AQAF) 5) กรอบคุณวุฒิอาเซียน ((ASEAN Quality Assurance Framework: AQAF) ฯลฯ
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ระบุถึงเป้าประสงค์ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพไว้ดังนี้ “พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยแยกออกจากกระบวนการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน”
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ระบุถึงเป้าประสงค์ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพไว้ดังนี้ “การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพมาตรฐานที่สามารถวัดและประเมินผล

คุณภาพผู้เรียนทั้งด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษา”

- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ระบุถึงยุทธศาสตร์ที่ 6 เรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติโดย สมศ. มีบทบาทรับผิดชอบดำเนินการในเรื่อง 1) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่บูรณาการเชื่อมโยงระหว่างระบบการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก และการติดตามประเมินผลของหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 2) พัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา 3) ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติและไม่เป็นภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

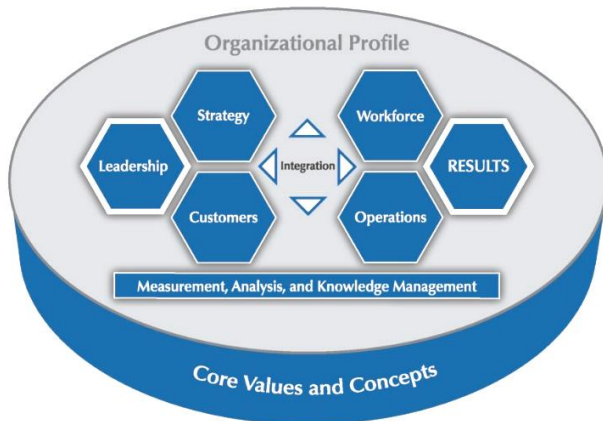
(ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2560 - 2579

- แผนงานกระทรวงศึกษาธิการ “การพัฒนาระบบตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้กระบวนการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกมีความสอดคล้องกัน มีกลไกการประเมินฯ ที่มีประสิทธิภาพ โดยไม่เป็นการเพิ่มภาระงานแก่ครูผู้สอน และมุ่งหวังให้สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินสามารถมีคุณภาพเทียบเคียงได้ในระดับสากล ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น”
- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

และจัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบ พร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

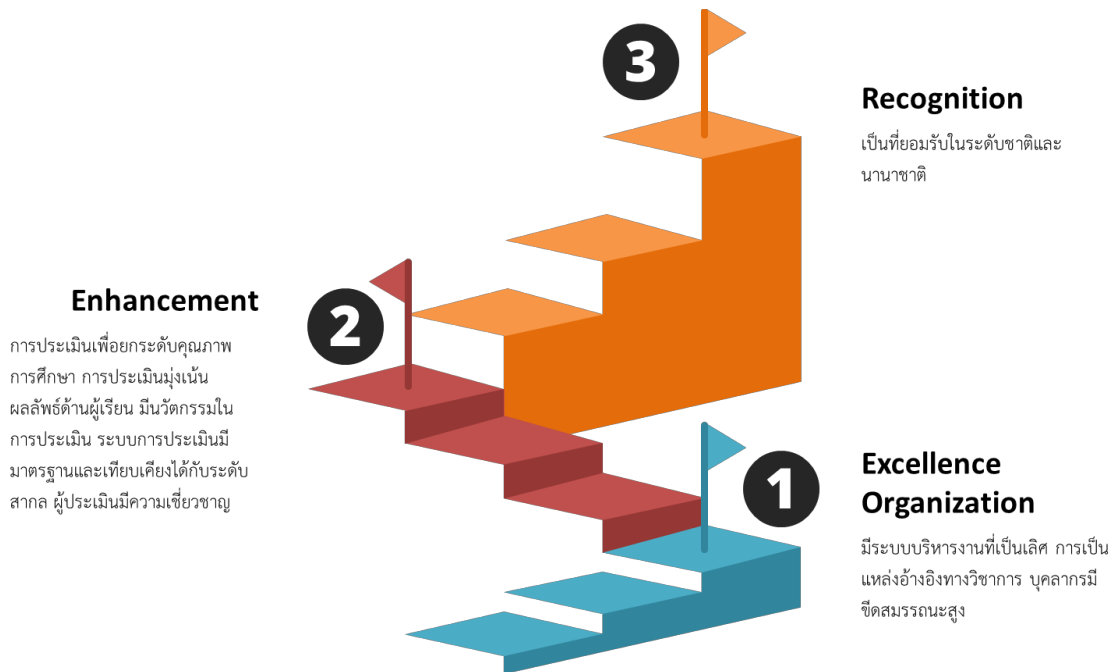

From Baldrige Performance Excellence Program, 2017. 2017-2018 Baldrige Excellence Framework: A Systems Approach to Improving Your Organization's Performance. Gaithersburg, MD: U.S. Department of Commerce, National Institute of Standards and Technology. <https://www.nist.gov/baldrige>.

8. การบริหารองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ เป็นการพิจารณาในมิติของการเสริมสร้างขีดความสามารถของ สมศ. ในการยกระดับคุณภาพองค์กร โดยการนำระบบบริหารสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพของกระบวนการ (Process) ขีดความสามารถ (Capabilities) และผลลัพธ์ (Result) ในการดำเนินงาน

เป้าหมายที่ต้องการบรรลุ (Goals)

เพื่อให้ สมศ. เป็น “องค์กรที่เป็นเลิศในการรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ” สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศได้นั้น สมศ. จึงกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุไว้ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 เป้าหมายที่ต้องการบรรลุ

วิสัยทัศน์

องค์กรที่เป็นเลิศในการรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ

An excellent organization in educational accreditation at national and international level.

2. บริบททางยุทธศาสตร์

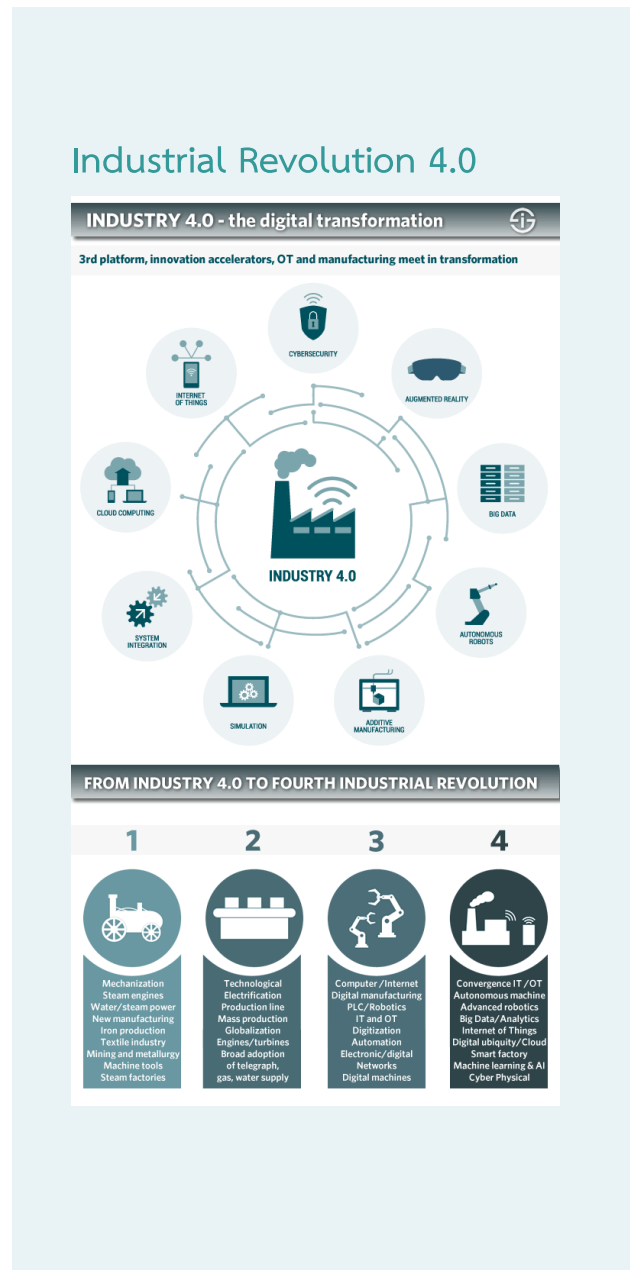
ในการก้าวสู่ “องค์กรที่เป็นเลิศในการรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ” นั้น ตระหนักถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก การเปลี่ยนแปลงภายในภูมิภาคอาเซียนและภายในประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่เกี่ยวข้องกับพลวัตด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เทคโนโลยีการสื่อสารที่เชื่อมโยงกับข้อมูล การวิเคราะห์สถานการณ์และการคาดการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพิจารณาและการทบทวนเพื่อนำมาสู่การทบทวนและกำหนดกลยุทธ์ของ สมศ.

มุมมองระดับโลก (Global Perspective)

การปฏิวัติในยุคอุตสาหกรรม (Industrial Revolution 4.0)

มีผลกระทบต่อการศึกษาที่เนื่องมาจากความล้ำหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนานวัตกรรมและการนำหุ่นยนต์มาใช้ในขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษา อนาคตของการทำงานและการจ้างงาน เป็นต้น จึงเป็นความท้าทายของการประกันคุณภาพเพื่อรองรับสู่การเปลี่ยนผ่านในยุคอุตสาหกรรม 4.0 นี้ ดังนั้น การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อตอบสนองต่อรูปแบบของการจ้างงาน การเคลื่อนย้ายแรงงานและการรับรองคุณสมบัติของผู้เรียนที่กำลังจะเปลี่ยนไป

การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 นี้เป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงกาเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีทั่วโลก ซึ่งมีการผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลและชีวภาพ ทำให้เกิดการพัฒนอย่งก้าวกระโดดและคนจำนวนมากทั่วโลกสามารถเชื่อมต่อกันด้วยอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ซึ่งมีความสามารถประมวลผลที่มีประสิทธิภาพสูงในการการเข้าถึงความรู้หรือข้อมูลที่นำไปสู่การเกิดขึ้นของนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ที่มีผลกระทบในวงกว้าง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence: AI) หุ่นยนต์ Internet of things นาโนเทคโนโลยีชีวภาพ การจัดเก็บพลังงานและการคำนวณแบบควอนตัม (Quantum computing) ทำให้คนสามารถได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเข้าถึงโลกดิจิทัล การแสวงหาความรู้และ

การได้มาซึ่งข้อมูล ซึ่งก็อาจส่งผลกระทบต่ออื่น ๆ ตามมา อาทิ การทดแทนแรงงานโดยเครื่องจักร เป็นต้น

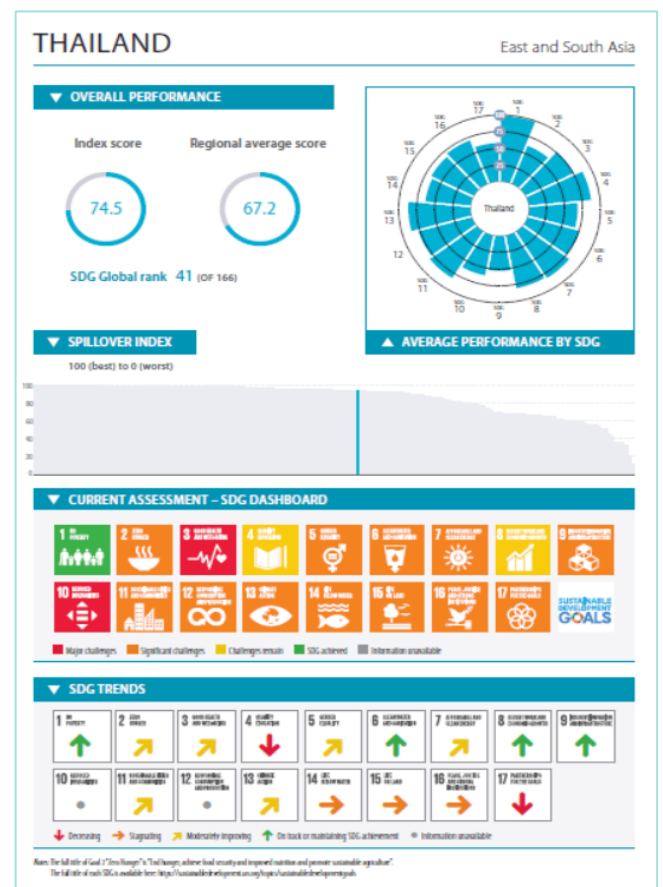
การปฏิวัตินี้ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาในเรื่อง 1) การลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ ๆ และการเชื่อมต่อกับระบบดิจิทัล ความยืดหยุ่นและความสามารถของสถานศึกษาในการกำกับดูแลระบบ

ดิจิทัล 2) การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเพื่อให้บริการทางการศึกษาในรูปแบบใหม่ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (การศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ) กระบวนทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้โดยใช้ ICT การเกิดขึ้นของสาขาวิชาใหม่ เช่น E-Sports, Data Science and Analytics, Data Security and Privacy, Hybrid/liberal programmes, Blockchain and Cryptocurrencies, Fintech, Insure Tech, Cybercrime, Human Robotics ซึ่งนำมาสู่อาชีพใหม่และความต้องการทักษะการทำงานในรูปแบบใหม่ ๆ (Skillsets) ได้แก่ ทักษะดิจิทัลที่ต้องการความสามารถในการวิเคราะห์และใช้ข้อมูลดิจิทัล เป็นต้น 3) การแพร่หลายของหลักสูตรออนไลน์แบบเปิดกว้าง (MOOCs 81 ล้านคนทั่วโลก) และ 4) การศึกษาเพื่อตอบสนองต่อภาคอุตสาหกรรมโดยการเป็นหุ้นส่วนกับภาค อุตสาหกรรมในการจัดการศึกษา การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

การปฏิวัติอุตสาหกรรมดังกล่าว ผลกระทบต่อการประกันคุณภาพ (Quality Assurance: QA) คือ 1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่กับงาน QA เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การประมวลผลผ่านแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์ม การประเมินผล การสื่อสารข้อมูล การจัดการฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และการตัดสินใจต่าง ๆ รวมถึงการวางแผนการฝึกอบรม การจัดการและการรายงานผลการประเมิน 2) หน่วยงาน QA จะมีการทำงานร่วมกับหน่วยงานผู้ให้บริการระบบอื่น ๆ เกิดการทำงานร่วมกับหน่วยประเมินที่ได้รับการยอมรับรวมถึงองค์กรวิชาชีพ ซึ่งจะก่อให้เกิดความไว้วางใจและมูลค่าเพิ่มต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) เกิดการขยายตัวด้านกรอบคุณวุฒิแห่งชาติโดยจะมีการใช้ข้อมูลด้านคุณวุฒิตามระดับผลการเรียนรู้ ทักษะและความสามารถ ข้อมูลด้านการศึกษาอาชีพและการจ้างงาน การปฏิบัติภายใต้กฎระเบียบและการประกันคุณภาพ การรับรอง การยอมรับ การเคลื่อนย้ายผู้เรียนและผลการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงไปสู่ทักษะการทำงาน 4) หน่วยงาน QA ควรสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของสถาบัน อุตสาหกรรมและการศึกษาข้ามพรมแดน การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ QA ในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ และการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประเมิน เป็นต้น

การประกันคุณภาพกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

การประกันคุณภาพในอนาคตจะมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากในปี ค.ศ. มีการศึกษาว่า ผู้เรียนต้องได้รับ 2030 ความรู้และทักษะที่ตอบสนองการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยกระบวนการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ในอนาคต สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค การสร้างวัฒนธรรมสันติภาพและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นประชากรโลก การยอมรับความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและความเชื่อ และการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น ต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับยุคสมัยโดยการร่วมมือกันสร้างระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงกันได้ด้วยการสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนหลากหลายสาขา เปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาและยึดมั่นในอุดมการณ์การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานประกันคุณภาพ

ความมุ่งหมายของการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานประกันคุณภาพก็เพื่อยกระดับของแนวปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากแต่เดิมจะพบว่า 1) ระบบ QA มีความหลากหลายภายใต้กฎเกณฑ์และกรอบแนวทางปฏิบัติทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้หน่วยงานประกันคุณภาพต่าง ๆ เช่น การจัดทำเครื่องมือเพื่อเป็นแนวปฏิบัติกลางให้เกิดกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานประกันคุณภาพ รวมไปถึงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานประกันคุณภาพและการสร้างเครือข่ายร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารระหว่างสมาชิก เป็นต้น

การบริหารความเสี่ยงกับการประกันคุณภาพ

ปัจจุบันหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกในระดับสากลได้มีการประยุกต์ระบบบริหารความเสี่ยงมาใช้ควบคุมคุณภาพในหลากหลายรูปแบบโดยพิจารณาถึงความน่าจะเป็นและผลกระทบเชิงลบที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยหลักที่สำคัญ ได้แก่ 1) การบริหารและธรรมาภิบาล 2) การจัดการความเสี่ยงภายใน 3) การวางแผนและ 4) ความเสี่ยงทางการเงิน บางกรณีก็มีการประยุกต์ใช้เพื่อการรับรองคุณภาพ

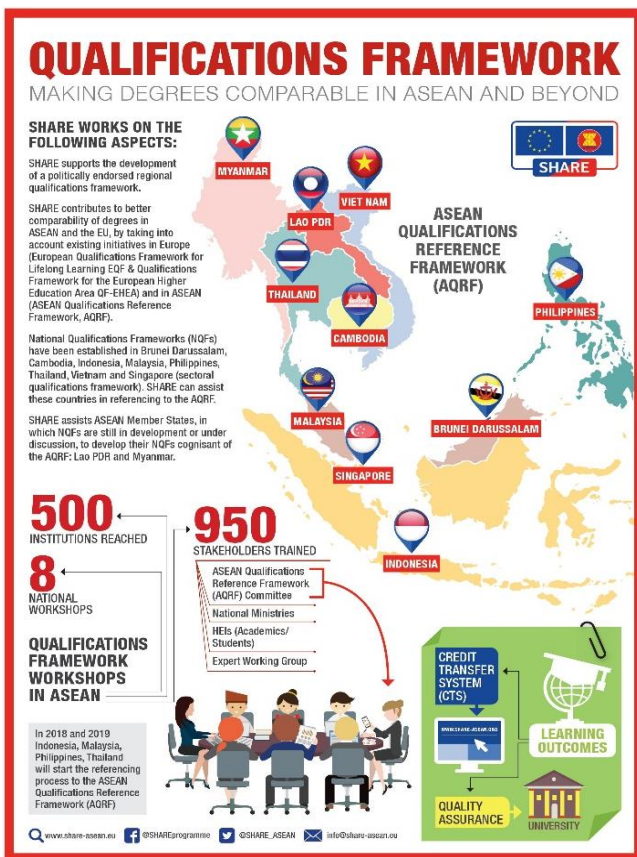
โดยสถานศึกษาจัดทำรายงานประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) และการตรวจสอบไปในคราวเดียวกัน รวมถึงมีกลไกกำกับติดตามการบริหารความเสี่ยงโดยได้มีการพัฒนาและจัดทำเป็นกรอบมาตรฐาน (Risk Management Framework) มีการกำหนดตัวชี้วัด มีการพิจารณาแนวโน้มและค่าสถิติเป็นสำคัญ และขอบเขตของการประเมินก็มีทั้งการพิจารณาเรื่องมาตรฐานและการสอบทานในเชิงลึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นประเด็นความเสี่ยง เช่น การวางระบบงานในเชิงป้องกัน ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ความสามารถในการรักษามาตรฐานให้คงที่ การมีระบบการพิจารณาข้อร้องเรียนและแก้ไขอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

การรับรองมาตรฐาน

การประกันคุณภาพจะมีบทบาทที่สำคัญอย่างต่อเนื่องและการรับรองมาตรฐานจะเป็นระบบที่มีความจำเป็นมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะต่อผู้เรียนที่ศึกษาทางด้านวิชาชีพ สำหรับผู้จ้างงานก็จะใช้ประโยชน์จากการรับรองมาตรฐานมากขึ้นตามไปด้วย โดยผู้เรียนที่ศึกษาในหลักสูตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจะได้รับการพิจารณาจากผู้จ้างงานก่อน หลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาอาจไม่สำคัญเท่ากับว่าสถาบันที่สำเร็จการศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับและมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ระบบการศึกษาทางไกลจะมีผลกระทบกับภาพรวมของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งสามารถเข้าถึงได้ง่าย และเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ของการเรียนรู้ในทุกวันนี้ ซึ่งก็ถือเป็นความท้าทายสำหรับหน่วยประกันคุณภาพเช่นกัน การประกันคุณภาพในอนาคต สถานศึกษาต้องมั่นใจว่าสามารถผลิตบัณฑิต/ผู้สำเร็จการศึกษาได้ตามความต้องการของผู้ใช้และตลาดแรงงานอีกทั้งต้องสร้างผลิตภาพให้กับหลักสูตรการศึกษาที่ต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความต้องการของสังคม คุณภาพของการตรวจสอบแนวโน้มการแข่งขันของสถานศึกษาจากต่างประเทศ การรับรองคุณภาพภายในสถาบันอาจไม่เพียงพอ หากแต่ต้องยกระดับไปสู่การรับรองมาตรฐานในระดับนานาชาติ การรับรองมาตรฐานมีนัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์โดยรวมที่จะช่วยให้สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในมิติของผลลัพธ์ของผู้เรียน

กรอบคุณวุฒิการศึกษา (Qualifications Framework)

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นกลไกการปฏิรูปการศึกษา ด้วยการเชื่อมโยงความต้องการกำลังคนเชิงคุณภาพของภาคการผลิตและบริการกับระบบคุณวุฒิทางการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอาชีพ โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีความเป็นสากล โปร่งใส และเทียบเคียงได้กับนานาชาติ ดังนั้น หน่วยงานประเมินคุณภาพต้องเชื่อมโยงและประสานการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผลลัพธ์การเรียนรู้จากระบบการศึกษาทุกระดับเชื่อมโยงหรือเป็นไปตามสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้ใช้แรงงาน มีระบบการประกันคุณภาพที่สร้างความเชื่อมั่นทั้งภายในประเทศและระดับสากล โดยการจัดทำเกณฑ์และระบบการประกันคุณภาพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติทั้งด้านการศึกษาและอาชีพที่ผ่านการรับรองและขึ้นทะเบียนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

มุมมองในระดับภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Perspective)

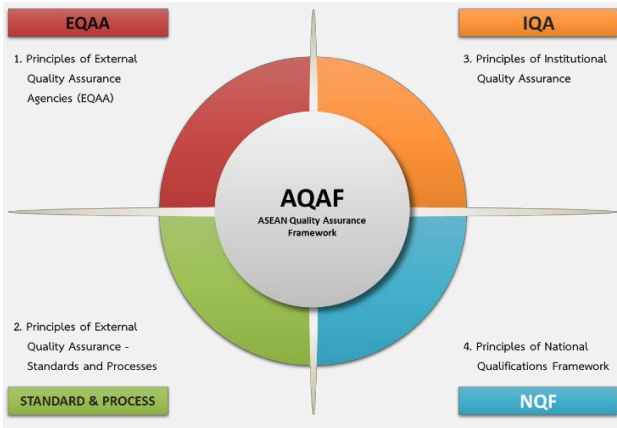
กรอบแนวทางการประกันคุณภาพของอาเซียน (AQAF) ได้รับการพัฒนาโดยเครือข่ายการประกันคุณภาพอาเซียน (ASEAN Quality Assurance Network: AQAN) ตั้งแต่ปี 2556 เพื่อเป็นกรอบอ้างอิงสำหรับหน่วยงานประกันคุณภาพภายนอกของอาเซียน (External Quality Assurance Agencies: EQAA) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ยกระดับคุณภาพของอุดมศึกษา 2) ส่งเสริมความร่วมมือของอุดมศึกษาในระดับภูมิภาค 3) อำนวยความสะดวกในการรับรู้คุณสมบัติและการยอมรับระดับภูมิภาค 4) สนับสนุนระบบ QA ของแต่ละประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานกับกรอบมาตรฐานการประกันคุณภาพของอาเซียน

จากการที่กรอบการอ้างอิงด้านคุณภาพของอาเซียน (ASEAN Quality Reference Framework: AQRf) ซึ่งได้รับการรับรองจากกระทรวงการค้า กระทรวงแรงงานและกระทรวงศึกษาธิการของอาเซียนตั้งแต่ปี 2558 จึงมีความจำเป็นที่ระบบการประกันคุณภาพของ

แต่ละประเทศจะใช้เป็นกลไกสำคัญเพื่อสนับสนุนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework: NQF) ดังนั้น การจัดวางระบบของแต่ละประเทศไม่เพียงแต่การสนับสนุนต่อกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ซึ่งมีความสอดคล้องกับกรอบการอ้างอิงด้านคุณภาพของอาเซียน (AQRf) เท่านั้น หากแต่ยังต้องวางระบบให้มีความสอดคล้องและได้รับการยอมรับภายใต้กรอบการประกันคุณภาพในระดับภูมิภาค เช่น กรอบการประกันคุณภาพของอาเซียน (ASEAN Quality Assurance Framework: AQAF) อีกด้วย

AQAF ได้พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านต่าง ๆ ทาง การศึกษาระดับอุดมศึกษาของอาเซียนรวมถึงการสร้าง ความสอดคล้องของระบบประกันคุณภาพ ภายใต้ความคาดหวังว่า หน่วยงานประกันคุณภาพของแต่ละประเทศจะดำเนินการ สอดคล้องกับ AQAF อย่างเหมาะสมภายในปี 2561 AQAF ประกอบด้วย 4 หลักการที่สำคัญ ได้แก่ 1) หน่วยงานประกัน คุณภาพภายนอก (External Quality Assurance Agencies: EQAA) 2) มาตรฐานและกระบวนการประกันคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance Standard & Process: EQA) 3) การประกันคุณภาพภายใน (Institutional Quality Assurance:

IQA) และ 4) กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF)

ASEAN Quality Assurance Framework: AQAF

โดยภาพรวมแล้ว AQAF ถือเป็นกรอบแนวทาง ค่านิยมและแนวปฏิบัติทั่วไปด้านการประกันคุณภาพที่สามารถใช้ดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการอำนวยความสะดวกในการยอมรับด้านคุณวุฒิ การถ่ายโอนหน่วยกิตและการเคลื่อนย้ายผู้เรียนในภูมิภาค นอกจากนี้ความมุ่งหมายของกรอบมาตรฐานการประกันคุณภาพของอาเซียน คือ 1) เพื่อยกระดับคุณภาพของอุดมศึกษา 2) ส่งเสริมความร่วมมือของอุดมศึกษาในระดับภูมิภาค 3) อำนวยความสะดวกในการรับรองคุณวุฒิและการยอมรับในระดับภูมิภาค 4) สนับสนุนระบบ QA ของแต่ละประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานกับกรอบมาตรฐานการประกันคุณภาพของอาเซียน

สมศ. ได้รับการประเมินโดยหน่วยงานต่างประเทศ

จากการเข้าร่วมโครงการประเมินนําร่องหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอก (SHARE Pilot Review Exercises of EQAAs) เมื่อวันที่ 1-2 พฤศจิกายน 2560 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เที่ยบเคียงระบบการประเมินคุณภาพตามกรอบแนวทางการประกันคุณภาพของอาเซียน (ASEAN Quality Assurance Framework หรือ AQAF) ซึ่งทุกประเทศสมาชิกของอาเซียน ได้เห็นชอบร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียนที่ใกล้เคียงกันมากยิ่งขึ้น 2) เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องกับหลักการปฏิบัติที่ดีตามกรอบแนวทาง AQAF และ 3)

เพื่อเป็นการยกระดับกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานประเมินภายนอก ซึ่งได้มีข้อเสนอแนะต่อ สมศ. ไว้ดังนี้

จุดเด่น (Area of strengths)

- การจัดทำรายงานการประเมินตนเองและการจัดทำเอกสารอ้างอิงอยู่บนพื้นฐานของการรายงานข้อเท็จจริงที่มีความสอดคล้องกับการให้ข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญของการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง
- สมศ. มีแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดเป้าหมายระยะสั้น ระยะยาวและกำหนดระยะเวลาของความสำเร็จไว้อย่างเป็นรูปธรรม
- สมศ. เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในด้านการประกันคุณภาพที่ได้รับการยอมรับ
- สมศ. มีกลไกการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญ (Key Stakeholder) ในการพัฒนาระบบประเมินรอบสี่ ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานในเชิงรุกอีกทั้งยังเป็นการสะท้อนว่า สมศ. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในด้านการประกันคุณภาพ
- สมศ. มีแนวทางในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เช่น มีกลไกส่งเสริมและสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ ระบบสารสนเทศด้านการประเมินคุณภาพ (Automated QA System) และการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการยอมรับในระดับสากล

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

- ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมในทุกกลุ่ม อีกทั้งการนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมถึงการสื่อสารกลับไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ควรมีการสื่อสารเกี่ยวกับผลลัพธ์ (Outcome) ที่ได้จากการประเมินไปยังสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งถือเป็นกลไกการกำกับติดตาม (Monitoring) ที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดมีการตอบสนองต่อผลลัพธ์นั้นอย่างไร
- ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีและประสบการณ์ที่ได้รับทั้งในระดับชาติและบริบทของสากลให้แก่สถานศึกษาและผู้มีส่วนได้เสีย
- ควรเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านจากรอบ 4 ไปรอบ 3 เพื่อให้แน่ใจได้ว่ากระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสรรหาผู้ประเมินรุ่นใหม่ และพัฒนาผู้ประเมินที่มีอยู่ให้มีความรู้และความเข้าใจระบบการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4
- ควรให้ความสำคัญต่อบริบทของการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยปรับแนวทางการดำเนินงานให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันการณ์

มุมมองในระดับประเทศ (National Perspective)

ยุทธศาสตร์ชาติ ปี 20

ยุทธศาสตร์ชาติในด้านที่ 4 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อ 4.2 ได้กำหนดเรื่องการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในหัวข้อ 4.3.3 เกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวถึงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ จัดโครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อ

ผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค ทั้งถึงและใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยแยกออกจากระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ ตลอดจนมีการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

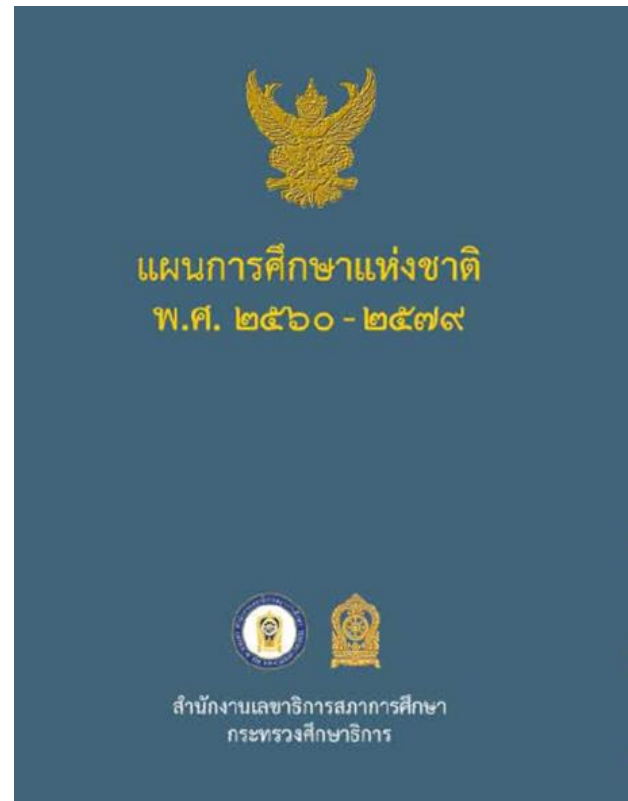
จุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลักในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 ในการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้าง 12 ศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย ได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการ

บริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและพัฒนาาระบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษาให้เอื้อต่อการเตรียมคนที่มีทักษะให้พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพื่อให้การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตบรรลุตามเป้าหมาย จึงต้องมีการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพมาตรฐานที่สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพไว้ คือ 1) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา 2) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้นและในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติและไม่เป็นภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยกำหนดโครงการเพื่อรองรับได้แก่โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 6 ตามแผนการศึกษาแห่งชาตินำไปสู่การปฏิบัตินั้น สมศ. ในฐานะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจึงมีส่วนที่จะต้องรับผิดชอบในการ 1) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่บูรณาการเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอกและการติดตามประเมินผลของหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 2) พัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา 3) ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้

เป็นระบบที่ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติและไม่เป็นภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ 4) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนสถานศึกษาก็จะรับผิดชอบในการดำเนินการ 1) พัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด 2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา 3) นำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติ การตรวจสอบติดตาม เพื่อการปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา 4) สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนในชุมชนและพื้นที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 5) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แผนงานกระทรวงศึกษาธิการ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ยุทธศาสตร์การพัฒนา : 2574 - 2560
หลักสูตรการเรียนการสอน กระบวน การเรียนรู้ การวัดและ
ประเมินผล ยุทธศาสตร์ยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครู
คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนา
กำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม รองรับความต้องการของตลาด
งานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์
การพัฒนากระบวนข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล ยุทธศาสตร์
พัฒนาคุณภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาของทุกภาคส่วน ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการเงินเพื่อ
การศึกษา ได้กำหนดมาตรการในการออกแบบและพัฒนาโครงสร้าง
ระบบข้อมูลและสารสนเทศที่บูรณาการและเชื่อมโยงระหว่าง
หน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา
ภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน เพื่อการกำกับ ติดตาม
ประเมินผลการบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงนโยบายของ
ผู้บริหาร พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่บูรณาการและ
เชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายในการประเมินคุณภาพ
ภายนอก การติดตามประเมินผลของหน่วยงานส่วนกลางและส่วน
ภูมิภาค

กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของ
ประเทศ โดยยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เกิดประสิทธิผลและมี
ประสิทธิภาพ รวมทั้งการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่ผู้เรียน
และประชาชนทุกคน เพื่อให้การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนา
ประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งกลไกการ
ขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายในข้างต้น
จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวง
ศึกษาธิการทุกระดับ ทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาคและ
ระดับสถานศึกษาซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
ได้กำหนดเป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของ สมศ. ได้แก่ การพัฒนาระบบตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา
เพื่อให้กระบวนการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาทั้งภายในและ
ภายนอกมีความสอดคล้องกัน มีกลไกการประเมินฯ ที่มีประสิทธิภาพ
โดยไม่เป็นการเพิ่มภาระงานแก่ครูผู้สอน และมุ่งหวังให้สถานศึกษาที่
ผ่านการประเมินสามารถมีคุณภาพเทียบเคียงได้ในระดับสากล

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีแนวทางและวิธีในการ
ดำเนินโครงการ ได้แก่ จัดตั้งคณะทำงานร่วมกับสำนักงานรับรอง
คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อ
พัฒนาเครื่องมือการวัดผลร่วมกันให้มีมาตรฐาน มีความครอบคลุม มี
ความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ และมีกระบวนการประเมินคุณภาพที่ไม่
ยุ่งยากซับซ้อน รวมทั้งดำเนินการวิเคราะห์ผลการประเมินการ
แข่งขันด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ เพื่อ
นำมาพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่ได้มาตรฐานสากล ที่สำคัญคือการ
ส่งเสริมความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีบทบาท
ในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มาก
ขึ้น ปรับปรุงระบบการนิเทศครูและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ
เพิ่มการกำกับตรวจสอบคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาให้เข้มข้น
และเป็นรูปธรรม

ความแตกต่างระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกแต่ละรอบ

การประเมินคุณภาพภายนอก ของ สมศ. มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
ซึ่งในแต่ละรอบของการประเมินคุณภาพภายนอกมีจุดเน้นที่แตกต่าง
กัน สำหรับรอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548) เป็นการประเมินเพื่อ
พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อสร้างความรู้
ความเข้าใจแก่สถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
โดยการยืนยันสภาพจริง ผลการประเมินจะบอกถึงจุดเด่น จุดที่ควร
พัฒนาของสถานศึกษา ต่อมาในรอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) เป็น
การนำผลของการประเมินรอบแรกมาวัดความสำเร็จโดยใช้หลัก 3A
(Awareness, Attempt, Achievement) เพื่อให้การรับรองว่า
สถานศึกษาจัดการศึกษาได้มาตรฐานคุณภาพหรือไม่ตามเกณฑ์และ
วิธีการแบบอิงเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นและแบบอิงสถานศึกษา เพื่อให้การ
ประเมินมีความสมดุลระหว่างเกณฑ์ที่กำหนดกับงานที่สถานศึกษา
ดำเนินการ จากนั้นในรอบสาม (พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน) เป็นการ
ประเมินเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นผลิต
ผลลัพธ์และผลกระทบ อัตลักษณ์ผู้เรียน เอกลักษณ์สถานศึกษา
มากกว่ากระบวนการและคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละ
สถานศึกษาเป็นสำคัญและในส่วนของรอบสี่เป็นการประเมินระดับ
สถานศึกษาแบบบูรณาการระหว่างการประกันคุณภาพภายในและ
การประเมินคุณภาพภายนอก เน้นการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา
ที่มีคุณค่าต่อสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับกฎกระทรวงการประกัน
คุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และมาตรฐานการศึกษาและการนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นกลไกสำคัญในการประเมินซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดความแตกต่างระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกแต่ละรอบ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินคุณภาพภายนอกในแต่ละรอบ

Key Themes of IQA and EQA	รอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548)	รอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553)	รอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558)	รอบสี่ (พ.ศ. (ปัจจุบัน - 2559)
เป้าหมาย	เริ่มต้น	พัฒนา	ส่งเสริม	เทียบเคียงกับนโยบายชาติและบริบทสากล
เกณฑ์	การประกันคุณภาพภายใน เน้นปัจจัยนำเข้า และกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก เน้นผลผลิตและผลลัพธ์			ใช้ฐานการประเมินสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
ผู้ประเมินภายนอก	ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง			ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์สูง
เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT)	IQA paper-based	IQA paper + IT-based	IQA IT-based	IQA IT-based
	EQA paper-based	EQA paper-based	EQA paper + IT-based	EQA IT-based
การตรวจเยี่ยมสถานศึกษา	สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการตรวจเยี่ยมจากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก			<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการตรวจเยี่ยม Non visit ● ตรวจเยี่ยมบางส่วน Partial visit ● ตรวจเยี่ยมเต็มรูปแบบ Full visit

ความเชื่อมโยงของแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาในบริษัทต่าง ๆ

Global	Online Assessment	Web-based assessment	Virtual Assessment	Online Training	Digital platform
--------	-------------------	----------------------	--------------------	-----------------	------------------

ASEAN	AQAF			ASEAN Education Plan 2025	AQRF
	EQA		IQA	แผนการศึกษาอาเซียน 2025 ระบบการประกันคุณภาพตามคุณวุฒิทางการศึกษาและมาตรฐานอาชีพ (หน้าที่ สมศ. ตามแผนของ สกศ.)	มีระบบประกันคุณภาพและระบบคุณวุฒิที่สร้างความเชื่อมั่นระหว่างประเทศในอาเซียนที่จะเอื้อต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษา
	The External Quality Assurance Agencies	External Quality Assurance Standards and Processes	Internal Quality Assurance (Institutions)		

National	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) แยกการประกันคุณภาพการศึกษา ออกจากการประเมินคุณภาพและการรับรองคุณภาพ	แผนการปฏิรูปประเทศ (พ.ศ. (2565-2561) การประเมินคุณภาพ การรับรองคุณภาพ ระบบที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้อง ไม่สร้างภาระต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนของครู	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2564-2560 .พ.ศ) ระบบประเมินคุณภาพมาตรฐานที่สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านทักษะความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษา	แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. (2579-2560) พัฒนา ระบบการประกันคุณภาพ พัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทุกระดับ/ประเภทการศึกษา ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ของ 2563 กระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละของสถานศึกษาแต่ละระดับที่มีผลการประเมินคุณภาพระดับดีขึ้น
	เป้าหมาย - การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุก ระดับ ทุกประเภท - การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ	เป้าหมาย - คะแนน PISA ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ (คะแนนเฉลี่ย) - อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษา (IMD)	เป้าหมาย สถานศึกษามีแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และการรับรองคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้อง ไม่สร้างภาระต่อสถานศึกษา และการปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนของครู	เป้าหมาย ยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต	เป้าหมาย ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษา ที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency)	เป้าหมาย ปฐมวัย ร้อยละ 97 ประถม/มัธยม ร้อยละ 61 อาชีวศึกษา ร้อยละ 80

ONESQA	QA digital Platform	Collaboration	Recognition
--------	---------------------	---------------	-------------

ความเชื่อมโยงของงบประมาณในแผนงานพื้นฐานกับแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่าง ๆ

แผนระดับ 1	ยุทธศาสตร์ชาติ (2580-2561 .พ.ศ)	การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์.3	
		ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ .4 21 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 3.4 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท 3.3.4	สาระสำคัญ: พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยแยกออกจากระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน
แผนระดับ 2	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2580-2561	3 การพัฒนาการเรียนรู้ แผนย่อย .12. 1การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 “พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยแยกการประกันคุณภาพการศึกษาออกจากการประเมินคุณภาพและการรับรองคุณภาพและการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา” เป้าหมาย: อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาของ IMD ดีขึ้น (อันดับ (54	
	แผนการปฏิรูปประเทศ (พ.ศ. (2565-2561	ประเด็นการปฏิรูปที่ การพัฒนาคุณภาพระบบการศึกษา “สถานศึกษามีแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และการรับรองคุณภาพการศึกษา : 4.5เป็นระบบที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้อง ไม่สร้างภาระต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนของครู”	
	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ .พ.ศ) 12 (2564-2560	ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3.3 3.3.3พัฒนาระบบประเมินคุณภาพมาตรฐานที่สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษา	
	นโยบายของคณะรัฐมนตรี	มาตรา ในการจัดการศึกษาทุกระดับโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ๕เสริม และสนับสนุน 54นในการจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล	
แผนระดับ 3	แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. (2579-2560	พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่บูรณาการเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายในการประเมินคุณภาพภายนอก (1และการติดตามประเมินผลของหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 3 พัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา (2) ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติ และไม่เป็นการภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับ และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (4	
	แผนปฏิบัตินโยบาย พ.ศ. 2564 .ของ ศธ	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของสถานศึกษาแต่ละระดับที่มีผลการประเมินคุณภาพระดับดีขึ้นไป (ปฐมวัย/ประถม, มัธยม/อาชีวศึกษา)ร้อยละ (80/61/97 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาของ IMD ดีขึ้น (อันดับ (54 	

แผนงาน พื้นฐาน .สมศ	ผลผลิตที่ การเสริมสร้างให้สถานศึกษา 1 พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก	เป้าหมาย อบรมให้กับสถานศึกษาเพื่อสร้างความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก	ตัวชี้วัด จำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการส่งเสริมให้พร้อมรับการ ประเมินคุณภาพภายนอก 12,แห่ง 428
	ผลผลิตที่ การประเมินคุณภาพภายนอก 2 สถานศึกษา	เป้าหมาย : สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย ปี 5 ครั้งในรอบ 1 เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาสู่มาตรฐาน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นคนดีคนเก่ง มี ความสุข สนุกกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษา ทุกระดับ	ตัวชี้วัด : จำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก 12,แห่ง 428

3. ลักษณะสำคัญของ สมศ. (Organizational Profile)

ลักษณะสำคัญของ สมศ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีกระบวนการดำเนินงานตามพันธกิจ ซึ่งประกอบด้วย 1) พัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายนอกให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด 2) พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก 3) พัฒนา ฝึกอบรมและให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก กำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก 4) ประเมินผลการจัดการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะกับสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อยกระดับมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและทิศทางการศึกษาระยะยาวเพื่อให้ สมศ. ก้าวไปสู่องค์กรที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ ซึ่งกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์นี้ได้มีการศึกษาถึงแนวโน้ม ผลกระทบของปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามพันธกิจของ สมศ. รวมถึงการปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วและต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ

แผนกลยุทธ์ของ สมศ. มีความมุ่งหวังเป็น “องค์กรที่เป็นเลิศในการรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ” โดยนำแนวปฏิบัติที่ดีในระดับสากลมาบูรณาการกับการพัฒนาระบบบริหารคุณภาพที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อน สมศ. ตามคุณลักษณะสำคัญขององค์กร (Organizational Profile) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ การวิเคราะห์ลักษณะสำคัญขององค์กร 3

ประเด็น	สาระสำคัญ
พันธกิจ	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายนอกให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์การประเมินภายนอก พัฒนา ฝึกอบรมและให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก กำกับ ดูแลและกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก ประเมินผลการจัดการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะกับสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อยกระดับมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ผู้ส่งมอบ	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงกลาโหม กระทรวงท่องเที่ยวฯ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานประมาณการคลัง
พันธมิตร	<ol style="list-style-type: none"> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาการศึกษา (สกศ) สภาวิชาชีพ หน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

ประเด็น	สาระสำคัญ
ผู้ให้ความร่วมมือ	1. เครือข่ายนักคิด ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น 2. เขตพื้นที่การศึกษา 3. นักเรียน นิสิต นักศึกษา 4. นักวิจัย 5. พ่อแม่ผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา 6. เจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพ 7. สื่อมวลชนและศูนย์เครือข่าย สมศ.
ความต้องการ	ประเมินสถานศึกษาและให้ข้อเสนอแนะอย่างมีคุณค่าและนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1.กระทรวงฯ ที่จัดการศึกษา 2.สถานศึกษาทุกสังกัด 3. ผู้เรียน 4.ผู้ปกครอง 5.ผู้ใช้บัณฑิต
สมรรถนะหลักขององค์กร	1. การจัดประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในทุกสังกัด/ประเภท มาตั้งแต่ปี 2544 2. เป็นคณะกรรมการบริหารเครือข่าย ASEAN ในการกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพของอาเซียน
แหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบในประเทศ	สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (HA), รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA), รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA 4.0)
แหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบในต่างประเทศ	1) The Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (Ofsted), UK. 2) Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA), UK. 3) National Institute for Academic Degrees and Quality Enhancement of Higher Education (NIAD-QE), Japan. 4) Japan University Accreditation Association (JUAA), Japan. 5) Taiwan Assessment and Evaluation Association (TWAEA), Taiwan. 6) External Quality Assurance Agencies (EQAAs) in ASEAN. 7) AUN-QA
การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันในประเทศ	1) กฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2) ร่าง พ.ร.บ.การศึกษาฉบับใหม่ 3) พ.ร.บ. การอุดมศึกษา 2562 4) การจัดตั้งกระทรวงอุดมศึกษาฯ 5) กรอบคุณวุฒิแห่งชาติและกรอบคุณวุฒิอาเซียน 6) Industrial Revolution 4.0 7) Disruptive technology 8) Post Covid-19
การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันในต่างประเทศ	AQRF, AQAF, Mutual Recognition, Mobility, Cross border Education, Disruptive technology
งบประมาณ	ประมาณ 400 ล้านบาทต่อปี
บุคลากร	83 อัตรา
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ	พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ/พ.ร.บ.องค์การมหาชน/ พ.ร.ฎ.สมศ./กฎกระทรวงการประกันคุณภาพ พ.ศ.2561/ พ.ร.บ.กระทรวงอุดมศึกษาฯ
ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินงาน	การประชุมกำกับติดตามผลการดำเนินงาน (PDCA), Risk Management, ISO
สภาพแวดล้อมการแข่งขัน	ในอนาคต สถานศึกษาสามารถเลือกรับประเมินจากหน่วยงานภายนอกใดก็ได้ทั้งในและต่างประเทศ
ผลกระทบต่อ สมศ	จำนวนสถานศึกษาที่จะรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. อาจมีจำนวนลดลง

ประเด็น	สาระสำคัญ
ความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์	<p>พันธกิจ: เป็นหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแห่งเดียวของประเทศ</p> <p>ปฏิบัติการ: ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ, เป็นกรรมการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพของอาเซียน (AQAN), เป็นสำนักงานเลขานุการเครือข่ายการประกันคุณภาพรุ่นเยาว์ของอาเซียน (AYQON)</p> <p>บุคลากร: บุคลากรสำเร็จการศึกษาในระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตด้านการศึกษา, มีประสบการณ์จัดประเมินคุณภาพการศึกษามายาวนาน</p> <p>สังคม: เครือข่ายความร่วมมือครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม</p>
ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์: (ด้านพันธกิจ ปฏิบัติการ บุคลากร สังคม)	<p>พันธกิจ: การประเมินต้องเป็นกลไกช่วยยกระดับคุณภาพ/มาตรฐานการศึกษา, ผู้ประเมินมีคุณภาพสูง, สมศ. ต้องมีบริการใหม่ ๆ และแสวงหาคู่ความร่วมมือที่เพิ่ม value</p> <p>ปฏิบัติการ: การบริหารจัดการผู้ประเมินให้มีสมรรถนะสูงและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกและการปฏิบัติงาน</p> <p>บุคลากร: เพิ่มทักษะการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ของบุคลากร เพื่อให้มีความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะทางการศึกษาจากผลการประเมิน</p> <p>สังคม: เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการศึกษาด้วยข้อมูลที่มีความถูกต้องแม่นยำ</p>
ภารกิจ/บริการหลัก	1) ประเมินคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภท 2) สรรหา พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินคุณภาพภายนอก 3) ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจแก่สถานศึกษาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก 4) ส่งเสริมให้สถานศึกษาและต้นสังกัดนำข้อเสนอแนะตามผลการประเมินไปใช้
คุณลักษณะโดดเด่นของ ภารกิจ/บริการ	1) การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา 2) การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพแก่สถานศึกษา 3) การฝึกอบรมผู้ประเมินคุณภาพภายนอก
ผู้รับบริการ	สถานศึกษาทุกระดับ/ประเภท
ความต้องการ	1) ผู้ประเมินที่มีคุณภาพ 2) รายงานผลการประเมินคุณภาพที่มีคุณค่า 3) การเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงทางการศึกษา

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันและการให้บริการ สมศ. จึงได้มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในการให้บริการรวมถึงบริการใหม่ ๆ และความหลากหลายของการประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตได้ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 SWOT Analysis

TOWS Matrix

<p style="text-align: center;">ปัจจัยแวดล้อมภายใน</p> <p style="text-align: center;">ปัจจัยแวดล้อมภายนอก</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <ol style="list-style-type: none"> องค์กรมีบทบาทสำคัญความสำคัญ (เป็นหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกของประเทศ และได้รับการประเมินและรับรองคุณภาพตามกรอบมาตรฐานหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกของอาเซียน เป็นคณะกรรมการบริหารเครือข่ายประกันคุณภาพอาเซียน มีความร่วมมือกับหน่วยงาน QA ในระดับโลก) บุคลากรมีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการประเมิน 	<p>จุดอ่อน (W)</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้ประเมินภายนอก ในประเด็นทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ (มาตรฐานการตรวจประเมิน กระบวนการสรรหา กระบวนการอบรม ฯลฯ) ผลการดำเนินงานในภารกิจหลัก (การประเมินคุณภาพการศึกษา) ส่งผลกระทบ (Impact) ต่อคุณภาพการศึกษาน้อย การกำหนดเป้าหมายของ สมศ. ยังไม่ท้าทายที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
<p>โอกาส (O)</p> <ol style="list-style-type: none"> สมศ. เป็นหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกด้านการศึกษาของประเทศ ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุน (100 %) จากภาครัฐในการดำเนินงาน การทำงานแบบมีส่วนร่วม (Collaboration) กับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ นโยบายรัฐที่ส่งเสริมให้ส่วนราชการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานไปสู่ “Digital” 	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO)</p> <ol style="list-style-type: none"> สร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาระบบประเมินร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและต่างประเทศ (S1/O2) ปรับเปลี่ยนระบบการทำงานแบบ Digitization (S1,2/ O1,3) พัฒนานวัตกรรม (Innovation) การประเมินในรูปแบบใหม่ (S1,2/O1,2,3) 	<p>กลยุทธ์เชิงพัฒนา (WO)</p> <ol style="list-style-type: none"> การพัฒนาระบบการประเมินและผู้ประเมินโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน (W1/O3) การพัฒนา Digital Platform ที่ครอบคลุมระบบการประเมิน ผู้ประเมิน การรายงานผลลัพธ์ที่มี impact ต่อการศึกษา (W2,3/O1,2,3)
<p>อุปสรรค (T)</p> <ol style="list-style-type: none"> สมศ. ไม่สามารถกำหนดจำนวนสถานศึกษาที่จะประเมินได้โดยตนเอง จึงส่งผลกระทบต่อวางแผนการดำเนินงาน แนวโน้มของร่าง พ.ร.บ. การศึกษาฉบับใหม่ในเรื่อง การประเมินแบบสมัครใจ โดยสถานศึกษาสามารถเลือกรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ได้ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก (Disruptive technology, Post Covid-19) ส่งผลให้การจัดการศึกษามีการปรับเปลี่ยน รวมถึงการประเมินคุณภาพภายนอก 	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (ST)</p> <ol style="list-style-type: none"> การทำงานร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด (ในประเทศ) ในลักษณะ Shared Services, การตอบสนองต่อเป้าหมายร่วมกัน (S1,2/T1,2) การทำงานร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดและเครือข่ายต่างประเทศเพื่อกำหนดรูปแบบและทิศทางการประเมินที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (S1,2/T3) 	<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT)</p> <ol style="list-style-type: none"> การสรรหา/พัฒนาผู้ประเมินร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (W1/T1,2) การทำงานร่วมกับหน่วยงานประเมินคุณภาพอื่น ๆ ในลักษณะ Joint Accreditation (W2,3/T3)

4. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ สมศ.

ในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากร สมศ. และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ รวมถึงเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สมศ. บรรลุตามพันธกิจและตอบสนองต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และได้รับการยอมรับได้อย่างแท้จริง จึงกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ไว้ ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

องค์กรที่เป็นเลิศในการรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ

An excellent organization in educational accreditation at national and international level.

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายนอก
2. พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์การประเมินภายนอก
3. พัฒนา ฝึกอบรมและให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก
4. ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะกับสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

ค่านิยม (Core Value)

Standard

“ทันโลก มีมาตรฐาน บริการรวดเร็ว”

ทันโลก	เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านการประเมินคุณภาพของสังคมโลก
มีมาตรฐาน	ดำเนินงานเป็นไปตามข้อกำหนดที่ได้รับการยอมรับ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
บริการรวดเร็ว	ส่งมอบรายงานผลการตรวจประเมินที่มีคุณค่าให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ

กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ 1 QA Smart Organization องค์กรเป็นเลิศ

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
		2564	2565	2566
1. ระบบการทำงานที่ปรับเป็นดิจิทัลเต็มรูปแบบ (Digitization) มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับส่วนราชการอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการอย่างมีคุณภาพ	1.1 ร้อยละของระบบงานของ สมศ. ทั้งระบบงานหลักและระบบงานสนับสนุนที่ปรับเปลี่ยนเป็น Digitization			
	1.1.1 การประเมินคุณภาพภายนอก	70 %	80 %	100 %
	1.1.2 การสรรหา พัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้ประเมินภายนอก	70 %	80 %	100 %
	1.1.3 การบริหารจัดการภายในสำนักงาน	80 %	100 %	100 %
	1.2 ร้อยละของจำนวนสถานศึกษาที่มีการเชื่อมโยงไฟล์รายงานประเมินตนเอง (SAR) กับหน่วยงานต้นสังกัดแล้วเสร็จ			
	1.2.1 ระดับปฐมวัย	60 %	65 %	70 %
	1.2.2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	85 %	90 %	100 %
	1.2.3 ด้านการอาชีวศึกษา	60 %	65 %	70 %
	1.3 ร้อยละของจำนวนสถานศึกษาที่ผู้ประเมินสามารถทำการประเมินผ่านระบบ Mobile Application	60 %	70%	80%

กลยุทธ์ที่ 2 Co-creation การสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
		2564	2565	2566
2. การให้บริการของ สมศ. มีความเชื่อมโยง สอดคล้องและบูรณาการกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	2.1 ร้อยละของความสำเร็จในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพร่วมกับหน่วยงานต่างประเทศ			
	2.1.1 ระบบ Joint Accreditation ระหว่าง ONESQA-JUAA (Japan) และมีการนำไปใช้	ระบบแล้วเสร็จ	ทดลองและนำไปใช้จริง	นำไปใช้จริง
	2.2.2 ระบบ Joint Accreditation ระหว่าง ONESQA-TWAEA (Taiwan) และมีการนำไปใช้	ระบบแล้วเสร็จ	ทดลองและนำไปใช้จริง	นำไปใช้

กลยุทธ์ที่ 3 Reputation สร้างการยอมรับ

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
		2564	2565	2566
3. เพื่อสื่อสารเชิงรุกไปยังผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน เกี่ยวกับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบเกี่ยวกับคุณภาพ การศึกษาของประเทศ	3.1 การรายงานผลกระทบด้านคุณภาพการศึกษาและการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	1 ครั้ง	1 ครั้ง	1 ครั้ง
	3.2 การเผยแพร่ Good practice เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา	ทุก 2 ไตรมาส	ทุกไตรมาส	ทุกไตรมาส
4. ระบบงานหลัก (core business) มีมาตรฐานของการดำเนินงานที่ได้รับการยอมรับ	4.1 ระบบการประเมินคุณภาพภายนอกได้รับการรับรองมาตรฐานตามข้อกำหนดสำหรับการตรวจประเมินและรับรอง (ISO 17021)	-	Preparation	Reference
	4.2 ระบบการสรรหา พัฒนาผู้ประเมิน ได้รับการรับรองมาตรฐานตามข้อกำหนดทั่วไปสำหรับหน่วยรับรองผู้ประเมิน (ISO 17024)	-	Preparation	Reference
5. องค์กร สมศ. ดำเนินการเป็นไปตามข้อกำหนด/แนวทางด้านการประกันคุณภาพในระดับสากล	5.1 ได้รับการรับรองคุณภาพจากเครือข่ายประกันคุณภาพในระดับสากล The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQA/AHE)	Preparation	Submit paper / Visitation	Recognized

คณะผู้บริหาร สมศ. ที่ร่วมพิจารณาทบทวนกลยุทธ์

1.	ดร.นันทา ทงวนตัด	รักษาการผู้อำนวยการ สมศ.
2.	ดร.วรวิช ภาสาวสุวัต	รองผู้อำนวยการ สมศ.
3.	นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย	รองผู้อำนวยการ สมศ.
4.	ว่าที่ร้อยตรีชัยยะ รักสัตย์มัน	ผู้ตรวจสอบภายใน
5.	ดร.สมยศ ชี้แจง	หัวหน้าสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
6.	ดร.นภาพร ส่งแสง	หัวหน้าสำนักประเมินและรับรอง
7.	นายกมล อุ่นชู	หัวหน้าสำนักสนับสนุนการปฏิบัติงาน
8.	นางสาวมาลัย ศรีศิริรุ่งโรจน์	หัวหน้าสำนักพัฒนาและส่งเสริม
9.	นายเกียรติ ฆารเจริญ หัวหน้าภารกิจ	ประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1
10.	นางสาวภาวดี เจียรนัยกุล	หัวหน้าภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2
11.	นายณัฐพล ธิตินันท์ทกุล	หัวหน้าภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาด้านการอาชีวศึกษา
12.	ดร.สุชญา สังข์จรรยา	หัวหน้าภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
13.	ดร.มณีนรัตน์ จันทนา	หัวหน้าภารกิจพัฒนาระบบประเมิน
14.	นางศิริธร เวียนศิริ	หัวหน้าภารกิจส่งเสริมและพัฒนาสัมพันธ์
15.	นายสมพล จารุณศักดิ์กูร	หัวหน้าภารกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
16.	นางวีรนุช สุขสว่าง	หัวหน้าภารกิจพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์
17.	นางอรนิตา เพชรผล	หัวหน้าภารกิจวิจัยและจัดการความรู้
18.	นางสาวชมภู เกิดคง	หัวหน้าภารกิจอำนวยการ
19.	นางสาวภัทราพร เอกบรรณสิงห์	หัวหน้างานระบบสนับสนุน
20.	นายธนภัทร สัมพันธ์รัตนชัย	หัวหน้างานระบบประเมิน
21.	นางสายรุ้ง ประชากุล	หัวหน้างานบริหารทั่วไป
22.	นางสาวชญาณิชฐ์ ดุลยเกษม	หัวหน้างานทรัพยากรมนุษย์
23.	ว่าที่ร้อยตรีภัทรพล จันทรเจริญแดง	หัวหน้างานนิติการ
24.	นางสาวศิริวรรณ แซ่ลิ้ม	หัวหน้างานการเงินและบัญชี
25.	นางสาวนวลสุภัคร พูลทรัพย์	หัวหน้างานวิเทศสัมพันธ์
26.	นางสาวพรรณทิพย์ หนูนวงษ์	หัวหน้างานนโยบายและแผน
27.	นายพัฒนพงษ์ ทองเนื้อสุก	นักวิชาการงานบริหารทั่วไป
28.	นางสาวโมระติ เทพเดชา	นักวิชาการงานนโยบายและแผน
29.	นางสาวอัมพา แซ่ลี่	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการงานนโยบายและแผน

คณะผู้จัดทำ

1.	ดร.สมยศ ชี้แจ้ง	หัวหน้าสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
2.	นางวีรณัฐ สุขสว่าง	หัวหน้าภารกิจพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์
3.	นางสาวพรรณทิพย์ หนูณรงค์	หัวหน้างานนโยบายและแผน
4.	นายพัฒนพงษ์ ทองเนื้อสูง	นักวิชาการงานบริหารทั่วไป
5.	นางสาวโมระติ เทพเดชา	นักวิชาการงานนโยบายและแผน
6.	นางสาวอัมพา แซ่ลี	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการงานนโยบายและแผน

วิสัยทัศน์

องค์กรที่เป็นเลิศในการรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ

Vision

An excellent organization in educational accreditation at national and international level.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)